

۱۳۸۷/۵/۰۱

خبرنامه همایش بین المللی یادگیری الکترونیکی

همایش بین المللی یادگیری الکترونیکی

۱۳ آذرماه ۸۷

سازمان مدیریت صنعتی

فناوری اطلاعات رایزیتون

به نام ایزد یکتا

پیش درآمد

در ابتدا شاید لازم به مطرح کردن توضیح کوتاهی درباره نام همایش مطرح کنی. چرا یادگیری الکترونیکی؟! و چرا از کلمه آموزش الکترونیکی استفاده نشد؟!

تا به حال این دو ترجمه از عبارت E-Learning به کار رفته است و مشخص است که کلمه یادگیری ترجمه بسیار مناسب تری است برای Learning تا کلمه آموزش. اما اجازه بدهید کمی بیشتر به این موضوع نگاه کنیم.

وقتی صحبت از آموزش می شود فضای متبادر به ذهن بیشتر فضای تدریس است تا یاد گرفتن؛ یعنی به نظر می رسد در آموزش نقش استاد یا معلم و بطور کلی آموزگار پر رنگ تر است اما وقتی گفته می شود یادگیری، در اینجا بیشتر تاکید بر یاد گرفتن و نقشی است که فراگیر بر عهده دارد. از طرفی در E-Learning کما اینکه از زمان ایجاد آن مطرح بوده تاکید از تدریس به آموختن منتقل شده است و این مهم که شخص علاقمند به یادگیری می تواند در هر زمان و مکانی به آموختن بپردازد، می تواند سرعت یادگیری را خود تنظیم کند و می تواند بیشتر یا کمتر یاد بگیرد. بنابراین فلسفه پیدایش E-Learning دادن امکانات گسترده ای به افراد بود برای اینکه بهتر، بیشتر و آسان تر بیاموزند.

با این دو توضیح کوتاه یکی در مورد معنای لغوی کلمه Learning و دیگری درباره فلسفه کلی E-Learning می توان نتیجه گرفت که یادگیری الکترونیکی عبارتی مناسب تر است و آموزش الکترونیکی نه تنها ترجمه ای اشتباه بوده بلکه باعث ایجاد نگرش های نادرست نیز می شود.

بنابراین اولین خبرنگار همایش بین المللی یادگیری الکترونیکی خدمت شما تقدیم می شود.

درباره همایش

همانطور که در وب سایت همایش نیز مشاهده فرموده اید، هدف از برگزاری این همایش نگاهی کاربردی تر به یادگیری الکترونیکی است. در این همایش تصمیم داریم تا جدای از مباحث تئوریک و نظری (که در جای خود بسیار ارزشمند هستند) به مباحث عملی تر برای بکارگیری و کسب ارزش از یادگیری الکترونیکی بپردازیم.

از این جهت بود که در شورای سیاستگزاری همایش تصمیم بر این شد که بخش ارائه مقالات از روز برگزاری همایش حذف شود و به جای آن از سخنرانی اساتیدی استفاده کنیم که تجربیات عملی درباره موضوع همایش دارند. این تجربیات می تواند در زمینه نحوه مدیریت بکارگیری یادگیری الکترونیکی در سازمان باشد، یا تجربیات تولید محتوای الکترونیکی، یا آموخته های اجرای دوره های الکترونیکی و....

از سوی دیگر این امکان برای افراد علاقمند به طرح نظرات نوین فراهم شده است که بتوانند مطالب و مقالات تالیفی یا ترجمه خود را به دبیرخانه همایش ارسال کنند و دبیرخانه نیز پس از تایید، آن را از طریق همین خبرنامه منتشر خواهد کرد. نکته آخر: برای اینکه این خبرنامه از همین اولین شماره هم جنبه علمی داشته باشد، در ادامه مطلبی از آقای مهندس بابک عبدحق درباره مفاهیم اساسی یادگیری الکترونیکی خدمت شما تقدیم می شود.

عماد قائنی

دبیر اجرایی

همایش بین المللی یادگیری الکترونیکی

یادگیری الکترونیکی چیست؟

پدیده یادگیری الکترونیکی، به عنوان دستاورد اندیشمندان حوزه علم و فلسفه، در واقع پاسخی به نیازهای نوین اطلاعاتی، آموزشی و تربیتی بشر برای زندگی در جامعه اطلاعاتی است. بازنمود تغییر پارادایم معرفتی بشر در قرن بیستم، حرکت از باور امکان حصول دانش قطعی در مورد جهان (پوزیتیویسم)، به یک عدم قطعیت در شناخت، کاملاً محسوس بود. این تحولات در سطح فناوری، مسیر توسعه فناوری را از فناوریهایی که قدرت بشر در تولید محصولات انبوه صنعتی را افزایش می داد، به سمت فناوریهایی که قدرت تفکر (پردازش، تحلیل، ترکیب، ارزیابی، ...) انسان را تقویت می کرد، سوق داد.

فناوری اطلاعات : تقویت کننده و توسعه دهنده قوای شناختی انسان

فناوری اطلاعات، به عنوان یک رویکرد فن آورانه، با اراده ای معطوف به دانایی و تمهید زمینه های لازم برای خلق و مدیریت دانش بشری، پا به عرصه زندگی فردی و اجتماعی بشر گذاشت و در حالی که خود «معلول» تحولات معرفتی بشر جدید بود، رفته رفته به «علت» شکل گیری بسیاری از تحولات در عرصه های مختلف فردی و اجتماعی او بدل گردید که از جمله آنها می توان به ظهور پدیده تجارت الکترونیکی (در عرصه کسب و کار) و یادگیری الکترونیکی (در عرصه مدیریت دانش) اشاره نمود.

با این تعبیر، فناوری اطلاعات در واقع نمود قدرت فن آوارانه انسان جدید در عرصه فکر و اندیشه بود و هدف از پدید آمدن آن نیز، کمک به انسان بود تا بتواند از میان انبوه دادگان موجود در محیط اطرافش، دادگان لازم را جستجو و بازیابی کند و در راستای دستیابی به یک هدف معین، به سازماندهی آنها بپردازد (تولید اطلاعات) و در قدم بعدی، با بکارگیری و «تجربه» آنها در زمینه های مختلف، به دانش دست یابد. از این منظر، ملاحظه می شود رسالت این فناوری، همخوانی بیشتری با اهداف نظامهای آموزشی و تعلیم و تربیتی جوامع انسانی پیدا کرده است.

آ.ا: توانمند ساز

ایده یادگیری با استفاده از رایانه (به عنوان مظهر فناوری اطلاعات)، بر اساس امکان ترغیب فکری کاربران در انجام فعالیتها و وظایفی است که توسط این ابزار صورت گرفته و باعث ارتقای کیفی عملکرد مجموعه «انسان و فناوری» می شود. به بیان دیگر، به هنگام تعامل هدفمند انسان با رایانه، انسان قابلیتهای رایانه را بالفعل کرده و رایانه نیز موجب ارتقای قدرت تفکر و یادگیری انسان می شود. نتیجه این مشارکت فکری، یک هم افزایی میان قابلیتهای رایانه و توانمندیهای شناختی انسانی و نهایتاً تعمیق فرآیند یادگیری می باشد.

بر این اساس، ملاحظه می شود که یادگیری الکترونیکی صرفاً بهانه ای برای کاربرد IT در حوزه آموزش و یادگیری نبوده است (شبهه ای که در ذهن اکثر مدیران کشورمان در خصوص استقرار نظام یادگیری الکترونیکی وجود دارد)، بلکه اساساً یادگیری الکترونیکی، از ساختاردهی راه حلهایی به وجود آمد که تضمین کننده ایجاد و تقویت سواد اطلاعاتی برای شهروندان جامعه اطلاعاتی بود.

سواد اطلاعاتی

سواد اطلاعاتی را مجموعه توانایی‌هایی تعریف کرده‌اند که به کمک آنها می‌توان تشخیص داد در چه زمانی به چه اطلاعاتی نیاز است، و به جایی، ارزیابی و به کارگیری مؤثر اطلاعات مورد نیاز پرداخت. در واقع یادگیری الکترونیکی را می‌توان یک رویکرد نوین برای ارائه محیط یادگیری متعامل با طراحی مناسب و مبتنی بر فراگیر دانست که یادگیری را تسهیل کرده و با بکارگیری انواع منابع، در قالبهای مختلف الکترونیکی، یادگیری در هر زمان و مکان را، برای هر نفر میسر می‌سازد.

مسئله اصلی، تبدیل دادگان به اطلاعات و نهایتاً دستیابی به دانش و معرفت است. این موضوع، مسأله اصلی فناوری نیست بلکه چالشی اجتماعی است که به راه حلی آموزشی نیاز دارد. این راه حل منوط به تلفیق رویکردهای هدفمند آموزشی با توانایی‌های نوآورانه مربوط به فناوری است. در مرکز این تلاش، یادگیری الکترونیکی قرار دارد. هدف، آن است که به انسانها توانایی و راهبردهای ضروری برای مدیریت اطلاعات داده شود. در حرکت به سوی این هدف، صاحب نظران دریافته‌اند که تنها راه حل بلند مدت، ایجاد محیط آموزشی است که در آن فراگیران نه تنها به یادگیری، بلکه به «فراگیری نحوه یادگیری» نیز بپردازند. به همین دلیل، هدف آموزش، حرکت به سمت رشد تفکر انتقادی و توانایی‌های یادگیری خودراهبری است که به صورت مادام‌العمر به فرد کمک نمایند. هدف از یادگیری الکترونیکی ترکیب تنوع و انسجام در محیط یادگیری پویایی است که از نظر فکری نیز چالش برانگیز باشد. سطح این تعامل فراتر از انتقال یک طرفه محتوا بوده و گستره تفکر افراد را با توجه به ارتباطات میان مشارکت کنندگان در فرایند آموزشی بسط می‌دهد.

از سویی دیگر، تجربه نشان داده است که صرف ورود هر فناوری به محیط‌های یادگیری-یاددهی، نمی‌تواند تضمین کننده اثربخشی و کارایی این محیط‌ها باشد و الزامات و تمهیدات خاصی برای استفاده مؤثر و کارآمد از آنها باید تامین و مهیا گردد.

استراتژی نظام‌های جدید آموزشی از تدریس (Teaching) (انتقال یک سوبه دانسته‌های استاد به فراگیر) به یادگیری (Learning) (تعامل فراگیر با تمام محیط اطرافش، با نظارت و همپاری استاد، در راستای برسازی دانش) می‌باشد.

در همین راستا و با توجه به امکانات IT، جایگاه این فناوری در

یادگیری را به عنوان یک «شریک فکری» برای انسان تعریف کرده و مقرر شد که حتی الامکان فعالیتهای ذهنی کم اهمیت تر مثل ذخیره و مرتب کردن و بازیابی مجدد اطلاعات و یا برخی محاسبات متداول، را به عهده رایانه بسپارند و در مقابل، انسان

از ظرفیت ذهنی خود، بیشتر برای تحلیل، ارزیابی و تصمیم گیری، کاری که مختص انسان است، استفاده کند.

اما از طرفی با تغییر مداوم محیط (که شدیداً یک محیط اطلاعاتی هم هست)، بحث یادگیری مستمر یا مادام العمر (Lifelong Learning) مطرح شد و متعاقب آن یکی از وظایف مدارس و دانشگاهها و سازمانها، ایجاد و تثبیت روحیه یادگیری مستمر و ترویج و تبدیل آن به یک فرهنگ شد؛ یعنی یکی از رسالتهای مراکز آموزشی (و شاید مهمترین آن) در جوامع امروزی که نرخ تغییر و تحول به صورت چشمگیری افزایش پیدا کرده، کمک به «یادگیری چگونه یادگرفتن» شده است تا افراد به عنوان شهروندان جوامع اطلاعاتی بتوانند از این توانمندی در تمامی مراحل زندگی، از جمله زندگی حرفه خود، استفاده کنند.

بابک عبدحق

مدیر توسعه تکنولوژی

فناوری اطلاعات رایزیتون